

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Lokalsamhället – en länge om omhuldad framtidsvision som vi inte såg när den kom
- Bredaxlad, äktenskap, lokomotiv, halmhimmel och brand – professor Hannu Katajamäki om metaforer och kommuner
- ”Det lokala skall skötas lokalt”
- Ju större kommuner desto starkare krav på närmakt
- Läs även detta: **Indisk gästprofessor med specialintresse landsbygdsutveckling installerades i Lund* **Undervisning på två språk skall rädda byskolor i Sibbo* **Infokvällen i Vasa om landsbygdssäkring hålls inkommande torsdag* **Intresserad av internationellt samarbete? – seminarium för unga hålls i Borgå*

Cit: **”Samarbetet mellan landskommunerna kan vara nyttigt och framgångsrikt, helt utan städer; lika barn leka bäst.”**

Professorn i regionalvetenskap vid Vasa universitet Hannu Katajamäki om lokomotivmetaforen som inte alls skildrar regionalutvecklingens riktiga processer och mekanismer (Vasabladet 6.10).

”Landsbygden har blivit en icke-fråga.”

Svenskan Katarina Fägerskiöld som menar att det blir mer och mer skillnad mellan storstäderna och den riktiga landsbygden. Man tar bort bussar, post, telefonledningar och besluten tas i Stockholm. Fägerskiöld har fått Studieförbundet Vuxenskolas författarpris för sin debutroman *Åsen* (Impuls 6/2012).

”Det vore en ren katastrof för alla busslinjer mellan landsbygd och stad”.

Oravais trafiks VD Daniel Björkstrand om att kommunikationsministeriet planerar stora omställningar av busstrafiken. Nuvarande tillstånd för linjetrafik skulle försvinna mellan åren 2014 och 2017, och hit hör även regionbiljetten, som enligt förslaget skulle upphöra att finnas 30.6.2014 (Vasabladet 5.10).

LOKALSAMHÄLLET – EN LÄNGE OMHULDAD FRAMTIDSVISION SOM VI INTE SÅG NÄR DEN KOM

Bilden av landsbygden präglas ofta av nedläggning och avbefolkning, skolor som tvingas stänga, banker som väljer att samlokalisera sina kontor och livsmedelsaffären som inte kan konkurrera med de stora köpcentren i utkanterna av städerna. Men det som fortfarande är livskraftigt i lokalsamhället, är de kvalitéer som finns inneboende i strukturen., Om vi tänker bort att det lokala samhället skulle vara en fysisk plats och ser att det faktiskt är en kvalité i samhällsstrukturen, så har det lokala samhället alla förutsättningar att inte bara överleva utan även blomstra, och öka i betydelse. Det lokala samhällets struktur kallas *mesh-topologi*, ett

nätverk där alla människor har förbindelse direkt med varandra eller åtminstone möjlighet till en sådan förbindelse. Det råder fullständig ömsesidighet i mesh-nätverket – det finns inte någon strukturell eller värderingsmässig skillnad mellan noderna. Vi är jämbördiga och det vi brukar kalla demokrati (på riktigt). Nätverket har full duplex, vilket innebär att (informations)flödet går åt båda (alla) håll med samma prestanda och kapacitet. Ömsesidigheten betyder att distinktionen upplöses mellan avsändare/mottagare, producent/konsument, säljare/kund, kommunanställd/brukare.

Relationerna mellan människor är det som definierar det lokala samhället - alla är förbundna med varandra och alla kan prata med alla samtidigt och på lika villkor. Det lokala samhällets identitet ligger i relationerna mellan de som upplever att de ingår i nätverket, och värdet ligger i att jag betraktas som en medlem och inte behöver bevisa det. Det är jag själv som definierar min gemenskap och mitt eget lokala samhälle, och uppfattningen om vad som är ett lokalt samhälle, är alltså en subjektiv beskrivning. Ett lokalt samhälle består typiskt av ett par tusen människor (inte fler för att ha en ömsesidig relation) som kan vara dina Facebook-vänner, ett community på Internet, en gemenskap i verkliga livet eller för all del en stadsdel i en stad. Vi kommer att ställa allt större krav på att de 2-3000 människor som ingår i mitt lokalsamhälle, är ihopkopplade på mina grunder och utifrån ett urval som är bättre ju större det är. Mitt lokalsamhälle består av och väljs på helt andra grunder, och består således inte automatiskt av de människor som befolkar en viss plats.

Hur framgångsrikt mitt lokalsamhälle blir, har sedan att göra med hur väl ihopkopplat det i sin tur är med resten av världen. Har jag 1999 vänner på Facebook, vilka i sin tur har exakt samma vänner, så är det inget "lokalt samhälle" utan en sekt eller ett intranät. För att mitt samhälle skall vara levande och hållbart, kan det inte vara isolerat och utan relationer med andra, utan det måste vara ett subset av det globala och det måste ingå i kluster med andra lokala samhällen i andra sammanhang.

Ett fungerande lokalt samhälle kommer att kräva interaktion med många fler människor än vad som finns där – nya kommer in och andra flyttar ut. Det här är skillnaden (inte automatiskt) mellan en (isolerad) by i de mörka skogarna och t.ex. en stadsdel i Göteborg. I den typiska byn bor det samma människor, medan i det lokala samhället i staden ständigt flyttar in nya människor och andra flyttar ut. Lokalsamhället i staden förnyas och förändras, vilket det lokala samhället på landsbygden också måste göra för att finnas kvar. Det krävs alltså en ömsesidig utveckling mellan det lokala och det globala för att överleva, men däremot finns det alla förutsättningar för att det lokala samhället skall överleva och blomstra, om vi gör upp med föreställningen om att det måste vara geografiskt avgränsat. *Uppgifterna är från*

en artikel i *Gränsbrytning – omvärldsbevakning och analys av ett samhälle i förändring* (11/2012), skriven av chefredaktör Camilla Hending.

BREDAXLAD, ÄKTENSKAP, LOKOMOTIV, HALMHIMMEL OCH BRAND – PROFESSOR HANNU KATAJAMÄKI OM METAFORER OCH KOMMUNER

Storkommunernas koryféeer påstår att de nuvarande kommunerna har för smala axlar och menar att kommuner med bredare axlar behövs. Enligt tankesättet är en bredaxlad storkommun makalös jämfört med en smalaxlad kommun, och genom logiken motiverar man den fasta tron på starka primärkommuner. Axelmetaforen baserar sig på tanken att människans kroppsbyggnad och kopplingen till kraftsportsprestationer även skulle gälla bland kommunerna, men finns det ett reellt samband mellan axlarnas bredd hos människan och kommunernas karaktär? I undersökningar har man i alla fall inte bevisat att en stor kommun garanterar effektiv, högklassig och medborgarvänlig service. Att jämföra kommuner med fästmör och fästmän är sorglustigt, för logiken mellan kommunerna kan inte jämföras med logiken mellan älskande par. Att humanisera kommunerna som parförhållandets parter, försvarar de rationella diskussionerna om kommunsammangångarnas fördelar och nackdelar. Man brukar också tala om städer som om de skulle vara lokomotiv, med logiken att landsbygden och byarna är vagnar som inte kan klara sig utan eget lokomotiv. Lokomotivmetaforen skildrar inte alls regionalutvecklingens riktiga processer och mekanismer, för i verkligheten finns det en mångsidig växelverkan mellan lokal-samhällena, utan vare sig lokomotiv eller vagnar. Genom mångsidigt samarbete kan en liten ort vara mycket framgångsrik. Att stämpla allt samarbete mellan kommunerna som halmhimlar, är en mycket konstig föreställning och metafor, för halmhimlarna är regelmässiga och transparenta strukturer. Ett samarbetsforum mellan kommuner som liknar en halmhimmel, kan vara effektiv och öppen. Man kan i en halmhimmel se strukturen som helhet och hur portionerna skapar helheten. Så varför är en halmhimmel en metafor för misslyckad och odemokratisk administration? Eurokrisen jämförs med en brand, och med brandmetaforen vill man peka på hur allvarlig och svår det är att tämja detta fenomen. Euroeliten letar efter effektiva släckningsmetoder som skulle blockera branden, men tills vidare har släckningen bestått av att desperat fösa stödpengar till krisländer som eliten tolkar som eldhärdar. Kanske eurokrisens karaktär i grund och botten inte är den samma som brandens, och tänk om den felaktiga metaforen har framkallat åtgärder som kan förliknas vid att kasta bensin på elden? Som bäst är metaforer åskådliga, men de kan dock leda till villospår om de är redskap för simplifierat och tendentiöst beslutsfattande, så speciellt i komplicerade samhälleliga situationer skulle det vara klokt att tala om saker med deras riktiga namn. *Uppgifterna är hämtade ur en artikel i Vasabladet (från 6.10). Skribenten Hannu*

Katajamäki är professor i regionalvetenskap vid Vasa universitet och tillika landsbygdsprofessor.

"DET LOKALA SKALL SKÖTAS LOKALT"

I dag, precis som i framtiden, ligger ansvaret för hur servicen för kommuninvånarna skall produceras hos de lokala beslutsfattarna. Hur kommunreformen sedan i sista hand utfaller, kommer att avgöras av de förtroendevalda i kommunerna. Regeringen har senaste vecka färdigställt utkastet till den lagstiftning som ligger som grund för reformen, och där lagen förutsätter att kommunerna utreder framtiden tillsammans med sina grannar. Däremot är det således inte regeringen som beslutar vem som går ihop med vem. Hela Finland kan inte stöpas i samma form. Utredningen tar avstamp ifrån att ungefär 20 000 invånare är en god målsättning för en livskraftig kommun, en siffra som har sin grund i KSSR-lagstiftningen som redan trätt i

kraft. Även andra centrala kriterier som gäller pendling, arbetsplatser och kommunens ekonomi ingår i lagstiftningen, vilket är utgångsläget för de utredningar som kommunerna skall göra. Efter utredningen är beslutet om hur man går vidare i händerna på de lokala politikerna. Tvångsfusioner kommer alltså inte på fråga, undantagsvis skall dock nämnas de kommuner där ekonomin är så dålig att man inte kan bära ansvar för att ge invånarna den lagstadgade servicen. I det färska lagförslaget konstaterar man att den språkliga servicen är ett randvillkor för sammanslagningar, samtidigt som man ger möjlighet till undantag på just språkliga grunder. Som en följd av reformen kommer troligen många fusioner att förverkligas. Nu gäller det alltså för de kommunala beslutsfattarna att utreda fördomsfritt och sedan gå vidare enligt det som är klokast. Personligen tycker jag att det är viktigt att de lokala lösningarna är i lokala händer, som utgörs av de personer som väljs i kommunalvalet. *Uppgifterna är från en artikel, skriven av försvarsministern och ordföranden för Sfp Carl Haglund, i Vasabladet (13.10).*

”Samtidigt är det också sannolikt att utredningar på vissa håll visar att världen inte förbättras av en kommunfusion, och då kommer de lokala beslutsfattarna sannolikt att agera enligt det.”

Försvarsminister Carl Haglund

JU STÖRRE KOMMUNER DESTO STARKARE KRAV PÅ NÄRMAKT

Kommunerna har i hög grad varit gemenskaper med stark tillit, identitet och sammanhållning, men icke så längre. I den pågående kommunstrukturreformerna är manträt framom andra varit begreppet starka primärkommuner, och då handlar det om en styrka som definieras på ett helt

annat sätt, d.v.s. kommunerna bör vara stora nog att själva ta hand om all service, den tunga specialsjukvården undantagen. Då talar vi om kommuner där de tidigare honnørsorden, gemenskapen, medinflytandet och talkoandan, blivit bristvaror. Den styrka regeringen talar om är ju en chimär, såtillvida att storleken också kommer att få flera klart kostnadsökande konsekvenser, såsom ökad professionalisering (tjänster måste köpas istället för att som tidigare produceras med talkokraft) och ökat främlingskap och missnöje med ökade utgifter som följd. Om man ser på livsmedelsproduktionen och -distributionen, så har den ökade globaliseringen haft en massa oönskade bieffekter i form av orimliga

och plågsamma transporter, galna ko-sjukor etc., vilket har gett upphov till en motkraft i form av satsningar på närmakt. "Motsvarande utveckling kommer vi utan tvivel att se också när det gäller förvaltningen av våra liv: ju större kommuner, desto starkare krav på närmakt, d.v.s. förvaltningsstrukturer anpassade för människan. Enheter som garanterar oss faktiskt inflytande också i vår närmiljö, i byarna, de gamla kommundelarna och stadsdelarna i stora städer." Forskarna Siv Sandberg och Ritva Pihlaja konstaterar i en rapport, *Alueellista demokratiaa? Lähidemokratian toimintamallit Suomen kunnissa (Regional demokrati? Handlingsmodeller för när demokrati i finländska kommuner)*, att man bara i tio procent av när demokrati försöken hittills i vårt land har gett delområdesorganen faktiskt inflytande, medan de resterande 90 procenten består av diskussionsklubbar utan makt. Men det finns alltså hoppgivande exempel på motsatsen, både hos oss och i andra länder i Europa, d.v.s. delområdesorgan med reell budgetmakt, en makt vi inte utan vidare får, utan den måste tas. Uppgifterna är från en artikel, skriven av Thomas Rosenberg, i *Vasabladet* (16.10). Under adressen <http://www.hanaholmen.fi/sv/kulturcentrum/programkalendern/details/865-informkommunalvalet-nardemokrati-i-norden> finns forskarnas rapport som länk.

LÄS ÄVEN DETTA

Indisk gästprofessor med specialintresse landsbygdsutveckling installerades i Lund

Lunds universitets tredje indiska gästprofessor Surinder Jodhka, med specialintressen landsbygdsutveckling och kastfrågor, installationsföreläste 12.10 över ämnet *Indian Village in the "Neo-Liberal" Times: Changing Economies, Power and Identities*. De indiska gästprofessorerna har kommit till Lund genom ett fyraårigt avtal med Indian Council of Cultural Relations (ICCR), och Lunds universitet är än så länge det enda

universitet i Sverige som har en ICCR-professur. Jodhka, som även är sociolog, kommer att vara placerad på Statsvetenskapliga institutionen, där han skall undervisa, handleda studenter och ge både interna och öppna föreläsningar. Uppgifterna är från Lunds universitets hemsida och finns under adressen http://www.lu.se/o.o.i.s?id=1187&news_item=8637.

Undervisning på två språk skall rädda byskolor i Sibbo

Sibbo kommun i Nyland utreder som bäst intresset bland finska föräldrar för att lägga sina barn i svenskspråkiga byskolor. Kommunen har senaste veckan startat en utredning bland föräldrar som bor på Norra Paipis skolas elev-
upptagningsområde om intresse för att starta finskspråkig undervisning i klasserna 1-6 i Norra Paipis skola vid sidan av den svenskspråkiga undervisningen. Föräldern och ordförande för Hem och skola i Norra Paipis Johan

Lindberg är positivt inställd till en tvåspråkig skola i byn. Enligt Lindberg skulle det rädda byskolan. Sibbo har även skickat en förfrågan till finskspråkiga föräldrar i Eriksnäsområdet om intresse att starta undervisning på finska i Salpar skola. Aktiva föräldrar har velat få i gång undervisning på finska i Salpar skola. *Uppgifterna (från 11.10) är från webbplatsen svenska.yle.fi och finns under adressen <http://svenska.yle.fi/artikel/2012/10/11/byskolor-i-sibbo-kan-erbjuda-undervisning-pa-tva-sprak>.*

Infokvällen i Vasa om landsbygdssäkring hålls inkommande torsdag

Besluten påverkar ofta landsbygd-
en annorlunda än i centrumen,
vilket beror på landsbygdens spe-

ciella särdrag, som gles bebyggelse och långa avstånd. Sålunda är det viktigt att man redan i beredningsprocessen av ärendena klargör landsbygdssäkring (politikens signifikanta konsekvenser för landsbygden). Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen och Svenska studiecentralen ordnar i samarbete med Vasa Arbis och Vaasa-opisto en landsbygdssäkringskväll på Vasa Arbis 18.10 kl. 18-ca 21. Medverkar gör bl.a. riksdagsledamot Mats Nylund (Varför landsbygdssäkring är ett måste), landsbygdsöverinspektör Hanna-Mari Kuhmonen (Maaseutuvaikutusten arviointi – työkalu päättäjille) och specialsakkunnig Christell Åström (Kommunreformen och landsbygdssäkring). Kvällen avslutas med grupparbeten och sammanfattning. *Hela programmet finns på Svensk Byaservice hemsida www.bya.net.*

Rural Proofing

Intresserad av internationellt samarbete? - seminarium för unga hålls i Borgå

Ett internationellt seminarium för unga och för personer som arbetar med unga hålls i Borgå 25.10. På tillställningen presenteras ett Youth in Aktion-finansierat projekt, samt generellt olika finansieringsmöjligheter för internationella projekt. För tilläggsuppgifter kontakta Heli Mutanen på mobil 040 569 0068 eller e-mailadress heli.mutanen@silmu.info. *Uppgifterna är från SILMU:s Infobrev 10/2012 (där man även kan läsa om kurser i byggnadsvård (20.10 och 27.10) och att man kan påverka framtiden på hemorten i den nya programperioden genom att skicka in förslag till SILMU) och finns som länk på SILMU:s hemsida www.silmu.info. Se även annat under Aktuellt och text om projektstöd i förverkligandet av välfärdstjänster på <http://www.silmu.info/?lang=fi&newspage=32>.*

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaföreningarna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.